

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 103. An Inquisitor possit iniungere p[o]enas pecuniarias.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

vt patet in c. Nouimus. de verbo. sign.

3 Si autem talis relapsus vel impeditens absens est, quia fugitiuus, nel nō potest haberi quamuis congruo tempore expectatus, & seruatis seruandis; tunc Episcopus, Inquisitor præsentem Potestate curiæ secularis, non realiter, quia, non est ibi, sed sententialiter relinquunt eum brachio seculari, hoc est declarando eum hæreticum impenitentem, seu relapsum, & expellendo eum sententialiter de foro ecclesiastico, & relinquendo etiam sententialiter brachio seculari.

4 Et quodcumque curia secularis eum habere poterit, in eum vt de foro suo existentem, exercebit pro qualitate facinoris, vltionem, ut dicitur in c. Ad abolendam. §. præsentem. extra de hæret.

Hoc expressius habetur supra hac parte tertia, ubi agitur quando processus fidei sine debito terminentur, & patebit inf quæst. proxima.

COMMENT. CL.

Materia huius questionis proximam respicit, quam copiosè docuit Eyme. sup. in hac 3. parte. in 9. 10. & 11. modo processum fidei terminandi. ubi declarauimus eas difficultates, quas breuiter hoc loco indicat auctor.

Iam de relapsis abundè egimus supra p. 2. q. 58.

QVÆSTIO CII.

De intercessione faciendâ pro eo, qui relinquitur curiæ seculari.

Entesima secunda quæstio est: Quæ & qualis, & quibus uerbis sit faciendâ deprecatio seu intercessio per Inquisitorem curiæ seculari, cum ei Episcopus, & ipse relinquunt seu tradunt impenitentem hæreticum seu relapsum?

Relat. supra pag. 124.

Respondemus, quod hoc patet in c. Nouimus. extra de verb. sign. ubi dicitur sic: Nouimus expedire, ut uerbum illud quod in antiquis canonibus, & in nostro decreto contra falsarios edito continetur: uidelicet, vt clericus per ecclesiasticum iudicem degradatus, seculari tradatur curiæ puniendus; apertius exponamus. Cum enim quidam antecessorum nostrorum super hoc consulti diuersa responderint, & quorundam sit opinio à pluribus approbata, ut clericus, qui propter hoc, uel aliud flagitium graue non solum damnabile, sed damnosum, fuerit degradatus, tanquam exutus priuilegio clericali, seculari foro per consequentiã applicetur, cū ab ecclesiastico foro fuerit proiectus: eius est degradatio celebranda seculari potestate præsentem, ab pronuntiandum eidem cum fuerit celebrata, ut in suum forum recipiat degradatum. Et sic intelligitur tradi curiæ seculari: pro quod tamē debet Ecclesia efficaciter interdicerè, ut citra mortis periculum, circa eum sententiam moderetur.

De his expressius habetur supra, parte ista tertia, ubi agitur quomodo processus fidei sine debito terminentur, & impenitens, & relapsus quomodo, & qualiter tradentur curiæ seculari.

COMMENT. CLI.

Cum Inquisitores tradunt, uel relinquunt aliquem curiæ seculari, pro eo intercedunt apud secularem magistratum, ut se cum illo misericorditer gerat, & hac consuetudine ritur: cur id & qualiter fiat, copiosè diximus supra, p. 2. super c. nouimus. de ver. sign. quo Eymericus ritur in hac quæst. proximam autem docuit supra in hac 3. p. in 9. 10. & 11. modo processu fidei terminandi.

DE PÆNITENTIIS pecuniarijs imponendis.

QVÆSTIO CIII.

An Inquisitor possit iniungere pœnas pecuniarias.

Entesima tertia quæstio est: Vtrum Inquisitor possit imponere pœnitentias pecuniarias saluatas sine incurfu pœna contenta in c. Nolentes. de hæret. in Clem.

Respondemus quod sic, pro executione officij applicandas, seu in pios vsus alios conuertendas: unde sicut potest imponere peregrinationes, orationes, abstinentias, sic & elemosinas seu pœnitentias pecuniarias pro officio exequendo, uel aliàs ad pios vsus conferendas.

Nec hoc est contra c. Nolentes. alleg. ubi fertur excommunicationis sententia contra Inquisitorem, prætextu officij modis illicitis pecunias extorquendo. unde Io. And. in d. c. Nolentes. & super uer. illicitis, dicit sic: Illicitis: Pœnas pecuniarias applicandas officio, non prohibetur imponi & exigi, sed illicitas exactiones fieri, ff. de offi. p. fid. l. illicitas. in prin. & de simo. in tantum. et cap. Audiuimus. & c. seq.

Item Paulus super eod. uerbo dicit sic: Illicitis: ergo licitas concedit. de hoc ff. offi. p. fid. l. illicitas. de simo. c. In tantum. & c. Audiuimus. Item Zenzelinus super eodem dicit sic: Illicitis; ergo modos licitos non excludit, de quibus supra de offi. ord. c. Dilectus, de pœnis. c. Licet.

Dominus Guido Fuleodius prædictus, post Papa Clemens iiii. in 3. q. de illis 15. quas facit ad Inquisitores, qua quærit, unde possit eis prouideri, in fi. dicit sic: Consulere tamen, quod ab his, quibus iniungitur pœnitentia dandæ pecuniæ in aliquos vsus pios, reciperetur ad istud: honestatatem & sine scandalo laicorum propter tenacitatem prelatorum.

COMMENT. CLII.

In hac quæstione Eymericus nouam exorditur tractationem de pœnitentijs pecuniarijs imponendis. Est autem extra controversiam quod ipse docet hac quæstione nam quod Inquisitor possit imponere pœnitentias pecuniarias non modo admittunt veteres hoc loco auctore citati, uerum, & ceteri uno ore, sicut Zanchinus tract. de hæret. c. 16. nu. 9. idem copiosius, c. 19. & 20. Repertoriū Inquisitorum uerbo, scteria. G. it è circa formam, & uerbo, extorque. §. 1.

§. 1. Gondissalvus tract. de heret. q. 8. num. 6. Carri-
rius de heret. num. 79. vers. item prohibentur pæ-
nas pecuniarias. & alij ab his citati, ex quibus om-
nibus in hac causa sequentia colligenda videntur.

Primum, non modo inquisitores possunt impone-
re penas pecuniarias applicandas vsibus pijs, vt ad
edificandas Ecclesias, ad alendos pauperes, ad do-
tandas inopes virgines, quarum pudicitia pericula-
tur, & similia: verum etiam applicandas officio san-
ctæ inquisitionis: nam nulla ferme causa magis pia
est in republica, quàm causa inquisitionis, cuius sin-
gulari beneficio hæreses extirpantur; & illa est
summa ratio, quæ pro religione facit. l. sunt perso-
nae. ff. de religio. & sumpt. funerum.

Tametsi vero Carrius tract. de heret. nu. 79.
scripserit, non alias esse penas pecuniarias sacro in-
quisitionis officio applicandas, quàm si necessitas id
sieri exigat: non tamen est putandum extremam ne-
cessitatem esse expectandam, sed quæcumq; præsens,
vel et futura sufficit: nam opportunum est, & fidei
catholice valde expedit, inquisitionis officium pecu-
nijs abudare, ut quotiens oportuerit absque incom-
modo Cruce signatorum seu familiarum, hæretico-
rum fiat inquisitio, captura, delictio, & punitio.

Pena vero seu multa pecuniaria tunc imponen-
da est; quando delati ad gremium Ecclesiæ reuer-
tuntur: non autem cum sunt pertinaces vel relapsi,
quia tunc eorum bona confiscata sunt. Zanchinus
tract. de heret. c. 19. nu. 1. & 2. Carrius de heret.
num. 79. His adde, quòd pena pecuniaria ad emen-
dationem & correctionem imponitur, quia non spe-
ratur in pertinacibus & relapsis, cum absque mi-
sericordia tradantur curi seculari.

Sed non erit præter rem summam ostendere
quando & quibus hæc pecuniaria multa imponi
possit. Primum ergo suspectis de hæresi imponi pos-
sunt eæ multa pecuniariæ arbitrio inquisitorum:
Zanchinus tract. de heret. c. 19. nu. 2. & Simancas
de catho. instit. tit. 46. nu. 76. in quo quis modus de
beat obseruari paulo post indicabo.

Rursus, inquisitores pro arbitrio suo penam pecu-
nariam indicunt illis, qui proferunt verba heret-
ica aut ludendo, aut ex ira, aut ex fatua simplici-
tate, & ignorantia: quæ tamen omnino excusatio-
nem non habet, ita Gondissalvus tract. de heret. q.
8. nu. 6. dixi supra in hac 3. par. tit. de forma exami-
nationis testium, nu. 72. §. sed quæ pena.

Item imponuntur eæ penæ pecuniariæ reis diui-
tibus & cupidis seu auaris redeuntibus: nam hi ve-
hementer dolere solent in pecunia soluenda: & cū
pena ea sit infligenda, quæ magis timetur, ideo salu-
briter poterit talibus hæc multa indici. Zanchi-
nus de heret. c. 19. nu. 3.

De clericis redeuntibus quaesitum est, an penæ
pecuniariæ illis possint indici: & quamuis quibus-
dam videatur id fieri non posse, ne bona ecclesiarū
quibus seruiunt ob eorum delicta diminuantur.
clem. 2. de heret. verius tamen est imponi posse;
quod est extra controuersiam, si proprium habeant
patrimonium. Zanchinus tract. de heret. c. 19. nu.
5. Bernardinus Diaz in pract. crim. cano. c. 134. im-
mo amplius videtur quòd possint in pecunia puni-
ri, quamuis non habeant patrimonium; si tamen

A fructus beneficiorum in suos vsus conuertant, vt
differui infra super quaestio. 112.

Addit Repertorium Inquisitorum in hac causa
de imponendis penis pecuniarijs, uerbo, sententia.
§. it è ciera. Iste solere cōtingere, vt cui imponitur
pena pecuniaria, eam soluere nō possit: ideoque cau-
te facturum Inquisitorem, si hoc casu bimembrem
formet sententiam hoc modo: Condemno te in tan-
ta pecunia, & nisi solueris intra tantum tempus,
talem penam corporalem tibeas. Quod multi
rationibus ne probo. Primum, quia antequam quis
condemnetur in pecunia, videndum est, an eam solu-
ere possit. Rursus, quoniam talis sententia conce-
ditur non careret auaritiæ suspitione, ista ergo licet
in alijs tribunalibus fiant, in hoc integerrimo sacro
Inquisitionis officio nullo pacto sunt admittenda:
quod in primis obseruandum est cum clericis, qui
ubi pecuniariam penam soluere non possunt, in cor-
pore coercendi non sunt, vt optime docet Bernardi-
nus Diaz in pract. crimin. cano. c. 134. in fine cum
ergo ob motiā, quis soluere tales penas nō potest,
alijs salutaribus penitentijs omnino plectatur.

B Hanc autem facultatem imponendæ multæ pecu-
nariæ habent Inquisitores per rescriptum Alex-
xand. III. quod incipit: Super extirpatione, quod
curauimus imprimendum inter literas Apostoli-
cas, quo cauetur vt huiusmodi pecunia asseruetur,
& quoties opus fuerit, erogetur ad prosequendum
officium inquisitionis contra hæreticos.

Hoc postremo admonebo, ne inquisitores in
huiusmodi penis pecuniarijs imponendis modū ex-
cedant, sed peccati qualitatem, & personarum con-
ditionē plurimum animaduertere oportet, atq; id in
primis ante oculos habendum est, ne quis fidei iudi-
ces uehementer reprehendenda auaritia, & euitanda
etiam ab omnibus auaritiæ & cupiditatis suspicio;
sed in inquisitoribus hoc magis est euitadū, quos in-
tegerimos esse oportet, & omni mali suspitione ca-
rere. quam ob reprudētissime sunt huiusmodi peni-
tentia pecuniariæ iniungendæ: quòd ex Guidone Ful-
codio indicat Eymericus in fine huius quest. quod
explicui copiosius supra in hac 3. p. tit. de forma ab
soluendi predictos. nu. 18. at quamuis hoc possint.

C Et dominus Guido Fulcodius. Huius Guido-
nis verba ex peruetusto illo codice Bibliothecæ Va-
ticanae ita habent: Verum quia Prælatorum tena-
ces sunt manus, & marsupia constipata, consule-
rem, quod ab illis, quibus iniungitur penitentia
dandæ pecuniæ in aliquos usus pios, acciperetur
ad istud, honeste tamen & sine scandalo laico-
rum hæc ille.

D Q V A E S T I O C I I I I .
An Inquisitor exigere possit ab inqui-
sitis expensas.
S V M M A R I V M .
1 Inquisitor, cui desunt stipendia sufficientia, pe-
tere potest expensas.
2 Episcopi autem cum sint ordinarijs, non debent
exigere.

Opinio Re-
pertorij In-
quisitorum
reiecta.

Vnde habea-
tur facultas
imponendæ
penæ pecu-
nariæ.

Caute impo-
nendæ sunt
penæ pecu-
nariæ.